

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SZVOBODA JÓZSEF könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.	Megjelenik a lap minden szerdán. Kéziratok nem adtnak vissza.	FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL ügyvéd.	Nyititéri cikkek soronkint 40 fill.-ért közöltetnek. Egyes lap ára 20 fillér.	Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Ismeretlen czégek hirdetés díja előre fizetendő. Hirdetési díjak a legelőszóbban számítatnak.
---	--	--	---	---

RESUREXIT.

Irtá: **Ij. BOTÁR BÉLA.**

Királyi zászlók lobognak, feltámadott a Kezdet és a Vég. A kaján gyűlölet, a meg nem hunyáskodó cinizmus Golgothára kísérik az erősség Istenét, a határtalan szeretetet; a pribék had a szelid isteni bárány roskadozása felett orgiát ül, a fékevesztett öröm mo-
raja átzug Jeruzsálem felett.

Az örök igazság kereszten vérzik el, gyalázatban megedzett latrok bitófája között.

A hatalmas Istennel szemben gnyakacajra fakad a silány por fia, a béketűrés, az alázat folytonos példányké-
pére rávigyorog az elvakult emberi szemtelenség.

„Ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről”, a poroszok seregének ez megrázó rivalgása. A nagy Isten ajkán nem fakad átok, üvegesedő szeméből le villan a szeretet sugára; a végpercben is leghatalmasabb atyjától a vétekben elmerült bocsánatot kér. Meghal . . . életét adja a világ méhében hordozott bűnökért, melyek ólomsúlyúvá tették keresztjét; nagy lelke leszáll az örök szenvedés rettentő helyére enyhet, vigasztalást örömet hintve mindenütt.

Hasztalan az elvetemült gyűlöletnek változatos fortélyja, az elbizakodásban akadály nélkül grasszáló tömeget meggyőzi minden a kétségbe vont istenségéről kitor a sziklák méhéből s halot-
taiból dicsőségesen feltámad.

Királyi zászlók lobognak, feltámadott a Kezdet és Vég.

Szent feltámadás! Érkezésed határ-
mesgyéjén kigyult arccal, örömtől duz-
zadó kebelled üdvözlünk. Két feltáma-
dás éleszti szívünk lángját jöttöddön:
lelki életünk gyógyítója Krisztus meg-
győzte a halál fullánkját; erős várunk-
nak szent alkotmányuk várának halál-
harangja varázsütésre elnémult s ma a
győzelem hangját hordozza bárcen, si-
kon egyaránt. Szentháromságunkra, egy-
mástól elválaszthatatlan kincsünkre
majdnem ránehezedett a pusztító abso-
lutizmus éjszakája, poroszok serege
döngette azt a hatalmas alkotmányt,
melynek minden porcikája ősök drága
vérrel van keresztelve s a mely nél-
kül utunk a pusztulás medrébe vezet.

Csaknem a Golgota végpontjára
értünk; hosszú, fáradsalmas uton küzdé-
nek vezéreink, mignem a bölcs ural-
kodó szívének egy dobanására újra
életre kelté a zsibadó tagokat.

Szent feltámadás, légy üdvözölve.
Nemzeti életünk fonalát oly kezekbe
tetted le, a melyek támogatásunkkal,
szent kötelességünk teljesítésével el ve-
zetnek az ígért földjére.

Dalolj kis pacsirta, szálljanak a
hymnusok, hogy ez ősi föld halála ege-
ket verje!

Költözzék be az emberi szívekbe a
szerepet s úgy áldozunk a magyarok
nagy Istenének!

Politikai események.

A kormány működését megkezdette.
Első sorban a parlament összehívása és
a választások kiírása volt teendője. A
választások annak dacára, hogy a koalíció
pártjai kimondták, hogy egymással szem-
ben jelölteket nem állítanak s kezét fogva

mennek bele a választási kladelembe, mégis
nagyon érdekesnek ígérkezik. Ugyanis
a koalíción kívül álló volt szabadelvű
pártiak és a Bánffy-párt sorsát fogja e vá-
lasztás eldönteni, melyek ellen természe-
tesen és különösen a volt szabadelvűpártiak
ellen a koalíció előreláthatólag éles harcot
fog folytatni.

E kérdésben a közvélemény hangul-
latának a megnyilvánulása körülbelül
abban a nézetben jelentkezik, hogy
Bánffy el van szigetelve, a volt szabadelvű-
pártiak pedig nehéz helyzetbe jutottak. A
szabadelvűpárt hosszú történetében tényleg
ez átalakulás a legnevezetesebb mo-
mentumot képezi.

E választás lesz az első alkalom,
midőn a volt szabadelvűek nem mint ha-
talmos levő párt mennek bele a választási
küzdelembe, sőt abban a helyzetben van-
nak, hogy esetleg velük szemben a
kormányhatalom és tekintély sulya is
elhatározólag eshetik a mérlegbe.

A politikai gyakorlat ugyyszólva 67
óta ez volt nálunk, hogy a kormány
közigazgatási és kormányzó hatalmát hol-
dnrvább, hol enyhébb formában a vá-
lasztásoknál érvényesítette, ha e gyakor-
lat most is érvényesül, úgy tényleg a
Bánffy-párt helyzete is nehéz lesz, sőt
közül fekezik annak a lehetőségére is, hogy
az államhatalom közegei minden felőlről
jövő befolyás nélkül is nagyban fogják
támogatni az új kormányt. Ebben a te-
kintetben e kormánynak, mint olyannak,
mely egy abszolút kormány nyomása alól
szabadította fel az országot s így a köz-
véleményt igen megnyerte, szerencsés is
a helyzete.

A főispáni kinevezések gyorsan foly-
nak. A választások idejére minden tör-

vényhatóságnak lesz főispánja. Valamennyi
természetesen a koalíció emberei közül
lesznek, amihez nem is lehet senkinek
hozzászólása, mert a főispáni állás a par-
lament többségből való kormánynak elő-
sorban politikai jellegű bizalmi szerve.

Ezzel befejezett lesz a tény, hogy
az ország a koalícióban egyelőre új gaz-
dát cserél. Remélhetőleg azonban az új
gazda, hatalmának gyakorlásában a nagy
feladatokat fogja szem előtt tartani s nem
téved pártszolgálatok jutalmazásának és
a más pártok kíméletlen üldözésének ta-
lajára. Ha ez így lesz, úgy a hazának a
legnagyobb szolgálatokat teljesíthetik s
nem lesz senki az országban, aki irigyelné
a hatalmat a kormánytól, sőt lassanként
az ország ismét a haladás terére léphet.

A néppárt bizalmatlansága Wekerle
íránt úgy látszik megszűnt, legalább arra
vall az óváció, melylyel Wekerlét párt-
helyiségében fogadta. Ha a kultur kér-
désék által felidézhető harcok elkesere-
dettségét pl. Franciaországban szemléljük
s ha elgondoljuk, hogy az egyházpoliti-
kai harcok nálunk is milyen hevesek
voltak, úgy a néppárt magatartása We-
kerlével szemben, ki az egyházpolitikai
javaslatokat nálunk keresztülvitte, csak
örvendetes. S annyival inkább az, mert
különösen nálunk szükséges, hogy a ma-
gyar politikusok a kultur kérdésekben
összetartsanak, mert csak így vehető idő-
vel tel a harc a nemzetiségi egyházak
ellen, melyek államot képeznek az állam-
ban. E cél érdekében egyik-másik ma-
gyar egyház önmegtadadóra kell magát
kényszerítse. Hogy egy példát említsünk,
a bevett egyházak lelkészeinek állásuk-
ból való elmozdítását a nemzetiségi pa-
pok a féktelen államellenes izgatására

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Föltámadás.

A lelket meg nem ólték
Az ember állatok.
Az Isten ember benne
Diadalt aratott.

A lelket meg nem ólték.
A lélek mindig él.
Az isten-eszme benne
Diadalra kél.

Azra.

Az ibolyacsokor.

Mánap természetesen lázasan folyt a ké-
szülődés. Mindenik leány bekötött fível jelent
meg az ebédnél, lévén a hajuk apró ágakba
fova, hogy este hullámos hajjal jelenhessenek
meg az „urak” előtt.

Valamennyinek az arván, szemében ott ült
az izgatottság, de legizgatottabb valamennyi kö-
zött Böske volt.

— Ugy félek, hogy belesülök a songorá-
zába. — szót idegesen Vécey Lillyhez, mikor
az ebédőbe egymás mellé kerültek.

— Persze! — kacagott Lilly — hogy is
tudsz ilyeneket beszélni? Te, aki — mint Balla
tanár ur mondja — igazi virtuositással játszol
a songorán. Belesülsz! Hahaha!

— Hiába nevetes Lilly, mégis úgy van.
Határozottan félek, mert . . . mert a Végh ta-
nárral kell játszani el a négykezeset. Nem kép-
zeled, milyen reszketés fog el, ha közelemben
van. —

— Hát a szerelmem reszketésben nyilvánul?
— csodálkozott Lilly.

Böske bosszusan kacagott fel:
— De igazi gyerek vagy te, Lilly! Őh ég,
ha estére és az ibolyacsokorra gondolsz! Félek
a rongorától s mégis kedvem lenne ugrálni.

— Te Böske, — autogta Lilly, átkarolva
a fiatal lány nyakát — tudod mire gondoltam
az este?

— Mire, te kis csacsi?

— Ha . . . ha Végh tanár ur még idő-
közben el talál venni, Böske, akkor tedd meg
neked azt a sziveséget, hogy az ötösömet, mit
multkor lélektanból kaptam, javítsd ki legalább
kettőre. Ugy megteszed?

— Bolondokat beszélsz, kicsike — kaca-
gott Böske. — Hogy is merzs ilyeneket gon-
dolni?

— Miért ne? — csodálkozott Lilly. — Ő
szeret téged és fiatal ember. Nos?

Böske nem felelt, csak álmódosva tekintett
ki az ablakon.

— Igérd meg Böske, hogy megteszed? —
sürgötte Lilly.

— Jó, jó kicsikém, ha úgy lenne, mint
mondta, kivinném, hogy mindenből kitűnő légy.

— Ujjé! — tapsolt boldogan Lilly, —

hisz ez mesés lenne! Most már nem félek a
vizegától, bizalommal tekintek a jövőbe!

. . . A lányok egy oszlop aláadás után, mit
az inspekciós tanárnótól, Bella kisasszonytól kap-
tak, izgatottságukért és szórakozottságukért, —
megérték szerencsésen az esteli öt órát.

Akkor a csengettyű éles hangja és Bártfay
Bellus még élesebb elkitása jeleszte, hogy nyitva
vannak a hálótermek, lehet menni, öltözni.

Nemsookára mind a tizenkét hálóterem
leánykacsogástól csengett.

Ideges felkiáltások hallatszottak:
Istenem, Arauka, ne ülj a legyészőre . .
. . . Zeóka, neked van egy gyönyörű kék
eszalagod, kölcsönöd ma estére a hajamba.

Mariska, kedves anyuskám, süsd ki a
hajamat . .

. . . Teasék! Nezd meg Katus, mit csinál
tél? Felborítottam a puderos dobozom!

. . . Máriám elképek, jaj! rögtön csenget-
nek! stb. stb.

Böske éppen a gyönyörű, hosszú, rózsaszín
öv-szalagját kötötte fel habos fehér ruhájára,
mikor Vécey Lilly izgatottan rontott be az
ajtón:

— Bözai, Böske, bizony Isten itt a tanár
ur! Akkor ibolyacsokor ven nála és . . . téged
hivat a tanáriba.

— Lilly, igazat beszélsz? — sikított Böske
s asszal már a léposón volt.

A lányok irigykedve néztek utána,
— Milyen jó is ennek a Böskének, —

jegyeste meg busan Tury Jolán. Bessze mi nem
kapunk senkitől csokrot.

— Én kérek Böskeitől egy pár szál ibo-
lyát! — szólt Vécey Lilly. — Asszal is érek
valamit.

— Aztán negy volt a csokor? Te láttad
Ugye Lilly? — kíváncsiakodott Bártfay Bellus.

— De mekkora! — felelt Lilly, kezével a
csokor nagyságát mutatva.

— As már igaz, hogy Böskének mesés
szerencséje van, — jegyeste meg irigykedve
Thury Jolán Most csokrot kap a Véghtől, mul-
kor meg egy kukkot sem tudott a képzelt fe-
gyelmesezésből s mégis jelest irt be neki, — ter-
mészetesen — ugyancsak a Végh.

— Biztos szerelmes bele, — szólt Vécey
Lilly, ki mint tudjuk, szerette volna Böskeit
mielőbb, mint Végh tanárnét üdvözölni.

— No van is kibe — biggyasztotta le
gunyosan ajkát Szécsakay Piri.

Lilly neki pirosodva akart Böske védelmére
kelni, mikor ajtó hirtelen felnyitott s Böske fehé-
rebben a falnál tántorgott be.

— Óh! ugy kell nekem — tagolta sirva.
— Böske, édes Bözalkém mi az? — ass-
ladt hozzá ijedten Lilly.

— Semmi . . . semmi . . . oh! ugy kel-
lett es nekem! — siránkosott Böske.

— De hát mi az? Beszélj már kérünk! —
türelmetlenkedtek a lányok köréje csoportosulva.
— Szégyen, gyalázat — autogott Böske
elkarva aróát kezével. — Képseljétek, as

használják fel. Lehet-e ilyen szabadságot elnézni a nem kell inkább a hazafias elgúnások is lemondjanak a jogokról a megnyugodjanak egy olyan törvényben mely a jogot megszünteti.

Pejacsevics horvát bán valószínűleg lemond, vak esküze volt a Fejérváry-kormány- nak. Horvátok a magyar államjog alatt áll de a közszabadságok meglepően el van- nak ott nyomorítva. Nem csoda ha hor- vátok elégedetlenek. Ujabbban a horvátok a magyarsággal rokonszenveznek, mert ennek politikai küszelmeitől várják hely- zettük javulását. Az új kormányt ők na- gyon szívesen fogadták, mint reményeik megvalósítóját. Mindesetre fontos a ma- gyar-horvát barátság, azonban, csak oly feltétel mellett, ha a horvát elszaká- dási törekvések végleg megszűnnek.

A válságnak van egy érdekes és komikus jelensége s ez a félhivatalosak sorsa. A Magyar Nemzetet aki olvasta ez előtt alig 2 héttel és olvassa most, elámul azon az ügyességen, amelylyel frontot változtat.

Azokat, akiket ez előtt a legcsunyáb- bul szidott, most magasaltja. A kiket csalóknak, népbolondítóknak, toladók- nak címzett, most nagy embereknek ne- veszi, s azt írja róluk, hogy a legkiválóbb miniszteriumot alkotják. „Az új kormány- zat ereje magában foglalja a siker té- nyezőit. Akik most lépnek először a ha- talom polcára, az ország szinre előtt küz- delmeikkel, munkájukkal és elismert ki- váló tehetségeikkel szereztek jogot arra a bizalomra és reményre, hogy minden erejüket a pozitív alkotások terén fogják érvényesíthetni!” — Így beszél most a Magyar Nemzet.

Néhány szó „A havasi legelő gazdálkodás” c. közleményhez.

Írta: Durvas Dávid.

A „Csiki Lapok” jelen évfolyamának 3., 4. és 5-ik számaiban a fenti cím alatt egy cikket olvastam.

Idégek senki sem szólt hozzá — leg- alább a lap hasábjain — a cikkben felvetett eszméhez. Pedig érdemes, sőt nekünk csikiak- nak szükséges is vele foglalkoznunk. Érdemes foglalkozni a havasi legelő gazdálkodás gon-

ibolyasokrot elküldte tőlem . . . én tőlem . . . lda kisasszonynak!

— No hát ez botrány! — kiáltott fel Bárfay Bellus. — Én el nem vittem volna! Márton csapad eléje a földre?

— Látsz Böske? Én sohasem tételestem fel semmi jót arról a horihorgas Véghről — szólt Antos Irén.

— Hogy is lehetne feltételezni jót arról, a kit Bandinak hívnak? — szólt megveto mosoly- lyal Monostory Gábor, ki egy bizonyos „Bandi ur” miatt fogott le 58 kilóról 50-re.

— Óh! Mit ér az nekem? mit ér az nekem? — jajgatott kétségbeesetten Böske.

E pillanatban csengettek.

— Mindenki selesen a visszatértembe! — kiáltott be az ajtón egy IV. öves.

Böske sirva borult az ágyra.

— Én nem megyek, igazán nem megyek. Hogy is tudjak szorgosítani ekkora család után.

— Ne bolondoss Böske, — szólt Bárfay Bellus erőszakosan buva fel Bösket az ágyról. Bizony latsz nem érdemes! Antán nézd . . . el- jön az unokabátyám. Nagyon fessé fu, IV. öves jógnás. Gyönyörűen táncolja a gentry-bosztont. Bemutatom neked, hátha . . . ? — s itti hamiská- san elmosolyodott.

— Nem tréfálsz Bellus? — kérde Böske könnyeit törölve. Akkor hát . . . hát induljunk. Ady Marián.

dolatával már azért is, mert a hazai mezőgaz- dasági életben ez még az újdonságok közé tartozik. Újdonságnak mondom azért, mert a havasi legelőgazdálkodás nálunk még csak az újabb időben indult fejlődésnek. Nekünk csikiak- nak pedig szükséges gondolkodnunk fölötté első sorban azért, mert Csikmegye köz- és mező- gazdasági viszonyait közelről érdekli, másodszo- r pedig azért, mert a csiki székelység helyezet- nek javítása érdekében igen jelentékeny tényező gyanánt mutatkozik.

Az említett közlemény tartalma abban a gondolatban összpontosul, hogy Csikmegyében a gazdálkodás alapját a havasi legelőgazdálko- dásra kell fektetni, mert csak ennek segélyé- vel érhető el a csiki székely nép anyagi jóléte és haladásának lehetősége.

Tény az, hogy az ország vármegyei kö- zött a havasi legelőgazdálkodásra való heren- dezkedésre természeti és éghajlati viszonyainál fogva is Csikmegye az első között áll. Vár- megyénk gazdag havasi legelőkhöz, a néha fel- lépő abnormalis időjárásról eltekintve, klimati- kus viszonyai is kedveznek a havasi legelő- gazdálkodásnak. Ezenkívül a természetnyújtotta emez előnyök kihasználására a csiki székelység nyomoruságos anyagi helyzete is rántal.

Mindezen körülmények tekintetbevételével indokoltnak, sőt szükségesnek látszik a havasi legelőgazdálkodás felkarolása. De midőn ezzel a gondlattal foglalkozunk, számolnunk kell előbb mindazon körülményekkel, melyek a ha- vasi legelőgazdálkodás megteremtésének lehetősé- gét befolyásolják.

Havasi legelőink kihasználásának ama módja, mely most nálunk szokásban van, sem nem helyes, sem nem jövedelmező, hanem egy szerűen pazarlás, haszontalan elpazarolása a természet ajándékának. Arra mutat ez, hogy még azzal sem tudunk élni, a mi felett renfel- kezünk, a mi a miénk. Erdőszerűen havasi legelőink mindenütt körülvesznek s állattenyéz- tésünk mégis gyenge s csak annyit produkál- hat, a mennyi a haszonállattartás szükségleteit szűkösen kielégíti.

Különbönek tűnhetik fel a szemlélő előtt, hogy Csikban, hol a legelő területe oly tekin- télyes és a havasi legelők a legjobbak közé tartoznak, az állattenyésztés oly fejletlen. S ki azonban megéneki köz- és mezőgazdasági vi- szonyait figyelmesen vizsgálja, legkevésbé sem fog csodálkozni állattenyésztésünk elmaradott voltán.

Hogy lehetne nálunk magasabb szintve- lon álló állattenyésztésről szó, mikor még mező- gazdálkodásunk csak azon a fokon van, melyen volt évszázaddal ezelőtt? P-dig ez így van és nem kell rajta sem monolyogni, sem megütözni, ha ezt mondom. Pirulva kell bevallanunk azt a tény, hogy a mezőgazdasági élet bármelyik ágában, ha valami rosra, valami primitív és ha elmaradottságra kell hivatkozni, mindig az ország keleti vármegyéit, közöttük első helyen Csikmegyét rántják elő illusztris példa gyanánt.

Épen a mezőgazdálkodásban való elmarad- dottságunk, fejletlen mezőgazdasági kultúránk lesz oka annak nálunk, ha a havasi legelőgazdál- kodás megteremtésének munkája nehézségekbe ütközik, dacára annak, hogy a legelőgazdálko- dás a gazdálkodásnak legegyszerűbb módja.

Egyszerű a legelőgazdálkodás, de ezalatt az egyszerűség alatt azonban nem annak az ősi, nomád élettel kapcsolatos legelőgazdálko- dásnak az egyszerűségét értem, melyet őseink is annak idején folytattak. Jó volt az évszázad- okkal ezelőtt, mikor mások voltak a termé- szeti viszonyok és a természet bőven adta ál- dásait. Akkor a magyarok is szép cimerecs talpa és gyönyörű paripája volt, szebb és szemrevalóbb, mint a miénk a most nagy gond- dal tenyésztett és feltéve őrizett állatai.

De idő multával sokat változtak a viszo- nyok. Most már a legelőgazdálkodás minden egyszerűsége mellett is nagy gondot, éber figyelmet, gazdasági szakértelmet, határozott rendezést és legalább egy csekélyke gazdasági érzéket kíván. Nem lehet azt már ősi módra folytatni. Nálunk pedig így megy, csak az a küllőbőség, hogy a nyáj mellett pásztor is van kit a kötelességérzet nem gátol abban, hogy egész napon át édes álomban szenderegjen. Mindazon igények, melyeket az okserű havasi legelőgazdálkodás keresztülvitele meg- kíván, a csiki székelység jelenlegi gazdasági kultúráját tekintve, nem nagyon találhatóak kielégítésre.

Midőn a legelőgazdálkodásnak Csikban való megteremtéséről van szó, ne kerülje el

figyelmünket a csiki székelység faji fejlődése és egyéni karaktere sem.

A csiki ember állattenyésztő a szó igazi értelmében talán sohasem volt és ma sem az. A csiki székely szántó-vető gazda. A rőghöz tapad kérge tenyere és minden gondolata. A mindennapi kenyér megszerzésén fáradozik és aggodik. Szereti a szép állapot, gondját is vi- seli míg hasznát látja, de azután kevés a sze- gény pára értéke előtte. A székely szeret a mezőn, a réten, az erdőn dolgozni, de az erdőn, a mezőn, a havason otthont teremteni magának a mostani viszonyok szerint nehezen tudna. Erre nevelni kell a székelyt. A pásztoréletet éppenséggel nem szereti. Hisz kik nálunk a pásztorok? A cigányok és oláhok. Igaz, a pász- torokdás utolsó mesterség faluban, de nemcsak ezért nem szereti a székely, hanem azért sem mert nem fér össze az ilyen élet a természeté- vel, egyéni jellemével. A havasi legelőgazdál- kodás pedig megkívánja a pásztorélet szerete- tét és a havason való lakást. Itt banguolyozom, hogy a havasi legelőgazdálkodást nem úgy kell értelmezni, hogy az pusztán az állatoknak a havasi legelőn való bizonyos ideig való legelte- téséből, — bárha ez okserűen történik is — áll. A gazdálkodás ezen módja különösen az állattenyésztés és a tejgazdaság gyakorlásában nyilvánul.

Két dolgot említettem idáig, melyek a havasi legelőgazdálkodás Csikban való meg- teremtésének munkáját megnehezítik. Az egyik a csiki székelység korlátolt gazdasági tudása, a másik fajunk természet.

A jelenlegi állapotok arra utalnak, hogy népünk anyagi helyzetén segítenünk kell, még pedig most, addig, a míg van kit megmentsünk. A havasi legelőgazdálkodás megteremtésének eszméje a székelymentő akcióban mindenesetre figyelmet érdemel. Megvalósításától tehát, ha akadályokkal is állunk szemben, nem kell visszaretennünk. Ha nem is egyszerre, de fokozatos, rendszeres és kitartó lelkiismeretes munkával célt lehet érni.

Első teendők e munkában odairányuljon, hogy Csikban a mezőgazdálkodást a mostani tarthatatlan és öskori helyzetéből magasabb színvonalra emeljük, népünkben a gazdálkodás iránt való hajlamot fokozzuk, gazdasági érzékét fejlesszük, tudását gazdagítsuk s nyissuk meg szemét, hadd nézze a gazdálkodás minden ágát az okserű gazda szemével.

Ha a Csiki székely több ambícióval, na- gyobb értelmi erővel folytatja a gazdálkodást, ha ismerete bővül, látóköre szélesebb lesz s felhagy az ősi gondolkodással, akkor levetkezi a maradiságot és lelkében felébred a haladás utáni vágy, nem fog idegenkedni semmiféle újítástól s így könnyebben keresztülvihetők mindazon intézkedések, melyek népünk anyagi és szellemi jólétének emelésére szolgálnak. Ha a csiki gazda fokozonyabb lélekkel bír és gaz- dasági tudása megfelel a haladás feltételeinek, akkor lehet nevelni oly generációt is, mely már nem fog idegenkedni a havasi legelőgazdál- kodás gondolatától s a gazdálkodás eme nemé- nek folytatásából saját hasznát és haladását látva, kész örömmel fog arra áttérni.

Minden egyéb között tehát két dolog a legfon- tosabb a havasi legelőgazdálkodás megteremté- sének munkájában. Az első az, hogy népünket tanítsák meg először helyesen gazdálkodni és ezután következik a második, az t. i. hogy szoktassuk hozzá a havasi legelőgazdál- kodáshoz.

A havasi legelőgazdálkodásnak Csikban való megteremtésénél azonban nem kell arra gondolni, hogy a gazdálkodásra fektessük. Ez lehetetlen is, mert vármegyénk természeti viszo- nyainál fogva nem mindenütt vihető keresztül. Nem kínálkozik mindeuditt erre épen alkalmas havasi legelő.

A havasi legelőgazdálkodás kiterjesztése csak egy bizonyos fokig és pedig csak addig kívánatos, míg a gabonatermelésnek hátrányára nem válik, me t küllő intenzivitással űzni miud- kettőt, az egyik hátránya nélkül, a mi viszo- nyainak között nem lehetséges. A csiki gazda létfentartó ereje leginkább a gabonatermelés volt és most is az. A csiki mezőgazdálkodás főjellemvonása összpontosuljon ezertul is inkább a gabonatermelésben s a havasi legelőgazdál- kodás szerepeljen úgy, mint a gazdálkodásnak igen jövedelmező mellékága, melynek hivatás- tesz a kisebb existenciáknak mindennapi kenye- ret nyújtani, megélhetését lehetővé tenni, a jobb anyagi viszonyok között levőknek pedig módot nyújt arra, hogy anyagi erőben gyarapodva

virágzóbb jólétnék örvendhessenek s így a cul- turában előbbre haladhassanak.

A havasi legelőgazdálkodás felkaro- lását első sorban és legjobban Csikvár- megye, mint magánbirtokos teheti. Azok a nagy kiterjedésű havasok, melyek csikvármegyei magánjavak címen szerepelnek, azt hiszem, igen alkalmasak volnának ilyen gazdálkodás beren- dezésére. De ennek keresztülvitele csak úgy lenne célszerű, ha a vármegye házi kezelésbe venné a birtokát és képzett szakemberekre bízna annak gondozását. Ezen intézkedés által tetemesen gyarapodna a havasi javak jövedelme, másrészt pedig a megye gazdasági fejlődése is hathatós lendületet nyerne s a jó példaadás- sal a havasi legelőgazdálkodás széles bbkörű kiterjesztésének lehetősége is valószínűvé válik.

Egy kis rossz szokásról.

Még a műveltebb osztályokhoz tartozó emberek közt is meg van néha az a szokás, melyre a szülők figyelmét felhívni nem jelen- téltelen, azon okból, mivel ezen szokás vagyis szójárás felületesen tekintve, nagyon jelenték- telennek tünik fel, holott pedig hatására és következményeire nézve igen káros a gondjainkra bizott gyermekekre nézve.

Midőn a kis gyermek valami pajkosságot, vagy épen helytelenséget követ el, az anya vagy apa nem ritkán s szóval szidja ki: „pa- raszt.” Én hasonlóképen mikor valamely rossz nevelési gyermek társaságától vissza akarják tartani, nem ritkán azt mondja neki: „Ne barátkozzál össze ezzel a leányval vagy fiúval mert az egy paraszt.” Ez a rossz szokás, a mi megszivlásra méltó. A kis gyermek min- den alkalommal úgy hallván a „paraszt” szót, mint minden helytelenség és nevelatlenség fog- lalatját, önkénytelenül is öntudatlanul azon fogal- lom, vésoódik be gyenge szívébe, hogy paraszt nem is lehet más, mint oly ember, a kiből minden rossz és csunya tulajdóu egyesülve van, a ki már születése és foglalkozásánál fogva nem lehet más, mint durva, faragatlan, sőt rossz és utálatra méltó és ennek folytán egy egész osztály ellen elfogultság és idegenkedés gyökeredzik meg a gyermek szívében, már pedig — legerősebb példa rá a babona — sokszor egy egész élet nem képes kiirtani az oly fogal- ma, a mit a gyermek magába felvett.

Szó sincs róla alsóbb néposztályainkban még felette hiányos a nevelés, — fájdalom — a felsőbb osztályok is jó távol áll még a tö- kéletestől, hanem azért, a ki némileg ismeri a mi alsóbb nép osztályainkat, az bizonynyal be- látja, hogy nagy igazságtalanság egész által- nosanban olyan megemmisítő ítéletet mondani ki felettük gyermekeink előtt. Mert bizonynyal mind-nki talált elég olyan parasztot, a kinek kérges kezét minden becsteltes ember megszo- ríthatja és a kinek darócfelede kebelében tisztá és nemes szív dobog.

Igaz nevelés teszen emberré és tudomány növeszt szárnyakat a léleknek és azért bizonynyal nagyon düvös, mindig a tisztelt színében tün- tetni fel az igazán nevelt és tudományos em- bereket a gyermekek előtt és itt talán nem egészen felesleges dolog azon jelenséget is érin- teni, hogy nem épen nagyon ritkák azon esetek, midőn az apa vagy anya csak egy félvállról beszél fia tanítóival és leánya nevelítőivel fia vagy leánya jelenlétében: Akár tanító, vagy nevelítő se latszon neki ez esetben, úgy sem gyökeredzhet meg szívében a jó magaviselet érzése és a tanulás iránti vágy, ha ezeknek utmutatói a kellő tiszteltekben nem részesülnek, de térjünk vissza tárgyunkhoz.

Mint fennebb írva van, nevelés teszen emberré és a tudomány szárnyakat növeszt a léleknek, de másrészt nem kevésbé igaz az is, hogy nem mindig az az alapos, jó nevelés, melyt a tanítóktól nyer a fiatal szív, s hasonló- képen a tudományt is nemcsak a könyvekből merítheti az ember, egy egészesége természetesen észszel megáldott és a mellett tiszt: erkölcsi anya még ha sohasem járt is iskolába jól ne- velbetti gyermekét legalább annyiban, hogy bátran lehet őket bármely gyermekhez bocsátani, utálat tárgyává tenni őket pedig — utálatos vétek és ezen vétek magvát hintik gyermekeik szívébe azok, akik a „paraszt” elnevezést olyan meg- gondolatlanul ejtik ki előttük, hogy az egész osztálytól mint a durvaság és roszaság képi- selői és foglalatjától önkénytelenül elfordulnak. És ha sikerült az anyáknak meggyőzni az érin- tetett szokás alaptalan és helytelen voltáról, talán tovább is mehetnének egy lépést és azt mon- dom, hogy nemcsak a „paraszt”-féle, hanem általában minden olyan elnevezéstől óvakodjunk, mely által félszeg kicsinylés és lenézés érzését ottunk a kisedek szívébe, a mások iránti ki- csinylési érzés a mellett, hogy a leg több eset- ben igazságtalanná lesz és ártatlanokat kárt, azonfelül még az önmaga iránti tulbecslés raj- tékony érzését is kelti a gyermek szívébe.

Egyfelől oknéklő lenézés, másfelől okta- lan gőg származik belőle anélkül, hogy jóformán tudna is róla. Ugy ottlatta azokat szívébe az apa, vagy anya, csak azért, hogy midőn ked- vos gyermekük valami csinyt követett el, azzal ijesztették, hogy: „Majd elvisz a tót vagy cigány” stb.

Mindenben osztályokat tehát öntudatlanul mélyen maga alatt állóknak látta kicsi gyermek korától fogva...

A gőg és felfuvalkodottság pedig ugyanaz az erkölcsnek, a mi az acél lényének a rozsdája: nemcsak a fényt, hanem magát az acélt is elpusztítja.

Ha gyermekeinket jó erkölcsben akarjuk nevelni, kerülniük a néposztályokat ijesztő színben feltüntetni csak a rozsnak következményeit tárjuk fel.

Alosiki képviselőjelölés.

Csikszentmártonból kaptuk a következő tudósítást:

A Bartha Ignác halálával gazdátlanul vált csikszentmártoni választókerület függetlenségi és 48-as pártja...

A jelölőgyűlésen képviselőre volt a választókerület valamennyi községe, ott láttuk a kerület értelmiségét...

Cseh Vilmos pártelnök alig ejtette ki Bochkor Károly budapesti egyetemi tanár nevét...

Bartalis Ágost, a kerület főszolgabírája maga is Bochkor Károlyt ajánlva 48-as képviselőjelöltül...

Bochkor Károly Budapest, Fásor 14.

A csikszentmártoni függetlenségi és 48-as párt mai napon megtartott jelölő gyűlésen egyhangú lelkesedéssel...

Egyidejűleg az országos függetlenségi és 48-as pártnak pedig a következő sűrűn lett küldve:

Függetlenségi 48-as pártkör Budapest Royal-szálloda.

A csikszentmártoni függetlenségi és 48-as párt mai napon megtartott jelölő gyűlésen egyhangú lelkesedéssel dr. Bochkor Károly egyetemi tanárt képviselőnek jelölte...

A következő nap, vagyis 12-én már a válasz is megérkezett és pedig Bochkor Károly értesítette Cseh Vilmos pártelnököt...

Főhívás előfizetésre.

Az április—június havi második negyedre új előfizetést nyitunk.

Table with 2 columns: Term (Egészévre, Félévre, Negyedévre, Külföldre) and Price (8, 4, 2, 12 korona).

Ugyan ezen alkalommal tisztelettel telkerjük azokat, kik az előfizetési díjakkal hátrálékba vannak, hogy a hátrálékos összegeket kiadóhivatalunkhoz...

A „CSIKI LAPOK” szerkesztője és kiadója.

K Ü L Ö N F É L É K.

Lapunk olvasóinak, előfizetőinek, munkatársainak a beállott szent ünnepek alkalmából boldog ünnepeket kíván a Csiki Lapok szerkesztője és kiadóhivatala.

— Esküvő. Helvig G. János fűrdőtulajdonos leányát, folyó hó 17-én (husvét harmadnapján) vezeti oltárhoz Moldován János iparus polgártársunk.

— Képviselői beszámoló. Az abszolutizmus izgalma alatt elmaradt képviselői beszámolókat a volt képviselők egymásután tartják meg...

— Rendkívüli városi közgyűlés. Csikszentmárton városi képviselőtestülete 1906. évi április 12-én rendkívüli közgyűlést tartott...

— Törvényhatósági közgyűlés. Csikvármegye törvényhatósági bizottsága f. évi április hó 19-én rendkívüli közgyűlést tartott...

— Csikmegye főispánja. Hir szerint Köllő Ignác marosvásárhelyi vizsgáló-bíró Csikmegye főispánjává neveztek ki Köllő Ignác vármegye elsőkelőségének egyik tagja...

— Választási mozgalmak. Az országban megindult választási mozgalmakból a vármegyében is kivesszők részünket.

— Birkosóbajnokok Sepsiszentgyörgyön. A Sepsiszentgyörgyön működő Fekete-féle cirkusz igazgatósága 1000 korona díjat tűzött ki...

— Újtítás a jótékonyk körül. Erzsébet román királyné védnöksége alatt működő Societatea de binefacere „Painea Zilnică” érdemes terv megvalósításán fáradozik...

— Meghívó. A csikszentmártoni iparusi ifjúsági önképzőkör 1906. évi április hó 16-án (husvét másodnapján) a Vigadó szálló nagytermében...

— A Szultán-féle ház elárverése. Szultán Lázár elhalt polgártársunk örökösei a Köhid mellett levő és két lakrészből álló földszintes kőháza önkéntes árverést kértek...

— Adakozás a Pál Gábor-féle alapítványra. Pál Gábornak, a csikszőlői főgimnázium kiváló igazgatójának jubileuma alkalmából a tanári testület kezdeményezésére...

— Az E. K. E. honismeretű folyóirata. A XV. évtolyamba lépő „Erdély” legújabb 1-2. száma ezúttal a nemrég elhunyt nagy turista: Czárán Gyula emlékének van szentelve...

— Siketnémák felvétele. A siketnémák áll. s. kecskeméti intézetébe az 1906/7. tanévre nem- és valláskülönbég nélkül felvétetnek...

gyermekei is bejussanak az intézetbe. Az iskolázatás ideje 8 év. Felhívjuk még a szülők figyelmét arra a körülményre is...

Ha kőszvényben, reumában szenved, ne kísérletezzon semmiféle szerrel hanem vegyen egy üveg dr. Flesch-fészt

kőszvény-szeszt mely csúsz, kőszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét...

Kitünő minőségű Portland és Román cement,

az aradi és csanádi egyesült vasutak gurahonci cementgyárából, alattirt bizományosnál, Rákóczi-utca 362. házszám...

Wender Dávid.

Jó családból való 2-3 13-15 éves fiú

tanulónak

felvétetik ifj. Mardirosz Kristóf fűszer- és vas-üzletében Gyergyószentmiklóson.

Advertisement for a family with two sons: Egy gróf két kis fia mellé egy jó családbeli 14-15 éves székely fiút keres...

Advertisement for real estate: Gyergyóditrói határban 11 1/2 hold birtok és aranyjog ELADÓ.

Advertisement for a shop: Eladó falun egy jó forgalmu fűszer-üzlet. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

